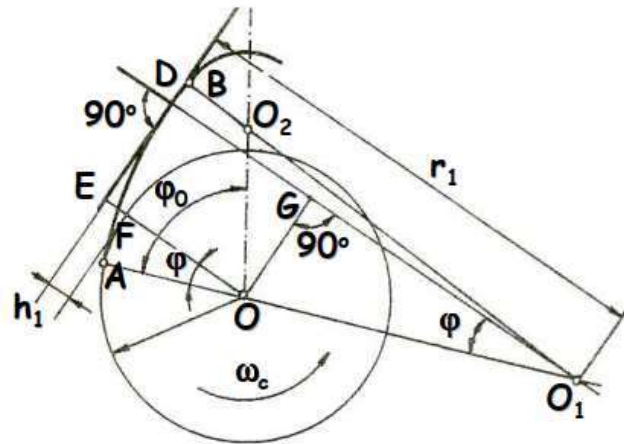

- Pentru $\varphi=0$ și $\varphi=\varphi_0$ din relațiile accelerațiilor j_1 și j_2 se calculează accelerațiile extreme

$$j_A = j_{1,\max} = 10^{-3} (r_1 - r_0) \cdot \omega_c^2$$

$$j_C = j_{2,\max} = 10^{-3} (r_0 + h_{\max} - r_2) \cdot \omega_c^2$$

- Unghiul φ_B de deschidere al primului arc de cerc se determină din triunghiul OO_1O_2

$$\varphi_B = \arcsin\left(\frac{r_0 + h_{\max} - r_2}{r_1 - r_2} \sin \varphi_0\right)$$

- Mărimile cinematice ale tchetului se calculează pe porțiunea **AB** (pentru $\varphi \leq \varphi_B$) cu relațiile **A, B, C**

$$h_1 = (r_1 - r_0)(1 - \cos \varphi) \quad \mathbf{A}$$

$$w_1 = 10^{-3}(r_1 - r_0) \cdot \omega_c \sin \varphi \quad [\text{m/s}] \quad \mathbf{B}$$

$$j_1 = 10^{-3}(r_1 - r_0) \cdot \omega_c^2 \cos \varphi \quad [\text{m/s}^2] \quad \mathbf{C}$$

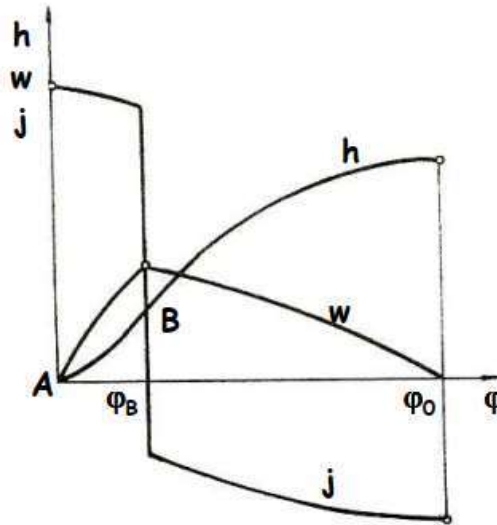
- Mărimile cinematice ale tchetului se calculează pe porțiunea **BC** (pentru $\varphi > \varphi_B$) cu relațiile **D, E, F**

$$h_2 = (r_0 + h_{\max} - r_2) \cdot \cos(\varphi_0 - \varphi) + (r_2 - r_0) \quad [\text{mm}] \quad \mathbf{D}$$

$$w_2 = 10^{-3}(r_0 + h_{\max} - r_2) \cdot \omega_c \sin(\varphi_0 - \varphi) \quad [\text{m/s}] \quad \mathbf{E}$$

$$j_2 = 10^{-3}(r_0 + h_{\max} - r_2) \cdot \omega_c^2 \cos(\varphi_0 - \varphi) \quad [\text{m/s}^2] \quad \mathbf{F}$$

- Variația mărimilor cinematice relevă salturi ale accelerației la trecerile dintre cele două arce de cerc ale fiecărui flanc

- După stabilirea caracteristicilor geometrice ale profilului camei și a mărimilor cinematice imprimare tachetului, se determină variația ariei A_s a secțiunii de curgere pe lângă talerul supapei
- În acest scop se calculează ridicările supapei h_s în funcție de ridicările tachetului h_t cu relația

$$h_t = i \cdot h_s$$

- Până când h_s atinge valoarea $h_{s,lim}$ dată de relația

$$h_{s,lim} = \frac{b}{\sin \theta}$$

aria A_s se calculează cu formula :

$$A_s = \pi \cdot (d_0 + h_s \sin \theta \cos \theta) \cdot h_s \cos \theta$$

- În continuare ($h_s > h_{s,lim}$) se aplică formula ariei A_s

$$A_s = \pi \cdot (d_0 + b \cos \theta) \cdot \sqrt{h_s^2 - 2 \cdot b \cdot h_s \sin \theta - b^2}$$

- Se determină apoi cronosecțiunea K cu relația

$$K = \frac{10^{-6}}{6 \cdot n_c} \int_0^{\phi_d} A_s d\varphi \quad [m^2 s]$$

și se verifică viteza medie de curgere pe lângă talerul supapei cu relația

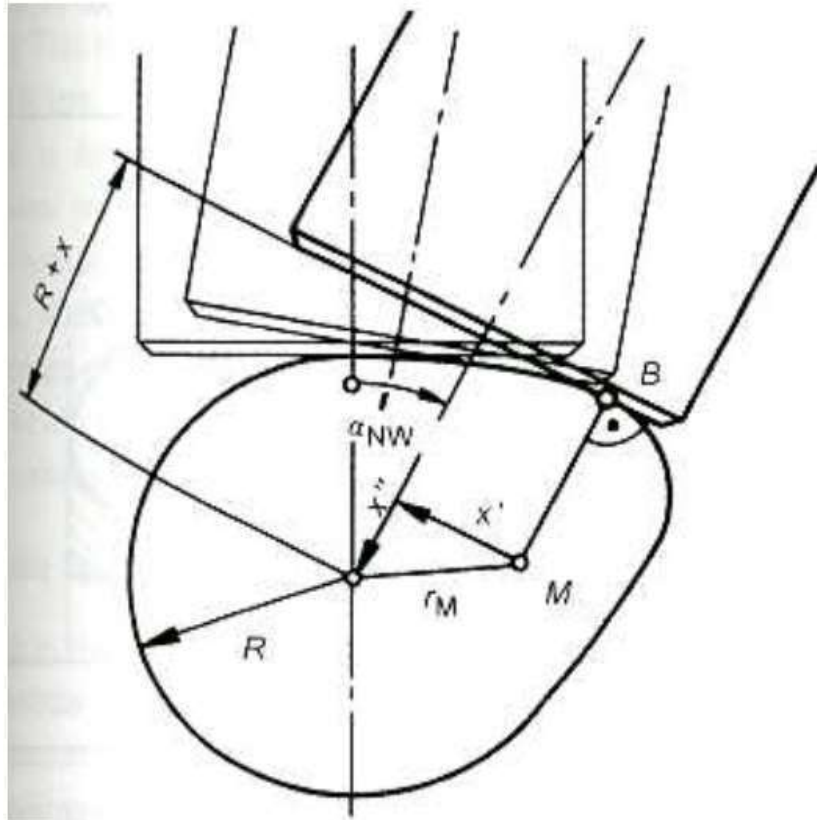
$$w_s = 10^{-3} \frac{V_s \cdot \eta_v}{K} \quad [\text{m/s}]$$

în care V_s este cilindrul totală, în litri iar η_v coeficientul de umplere

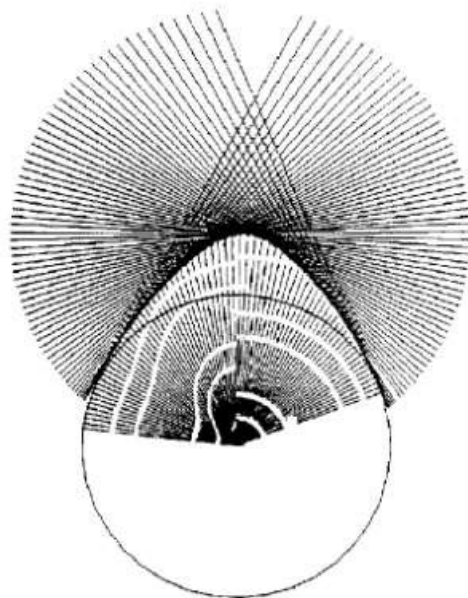
- Viteza w_s trebuie să fie suficient de ridicată pentru a nu fi necesară o cronosecțiune prea mare și deci greu de realizat, însă w_s înaltă antrenează pierderi gazodinamice severe
- Verificarea este acoperitoare dacă w_s se înscrie în domeniul :
  - 80...110 (m/s) la admisie
  - 120...220 (m/s) la evacuare
- În caz contrar trebuie modificată cronosecțiunea, ceea ce se poate obține
  - Schimbând fazele de distribuție, sau
  - Schimbând dimensiunile supapei

Trasarea profilului camei

- Camele folosite la motoarele cu ardere internă sunt de tipul **cu galet** sau **cu platou plan** sau **cu platou curb** (în acest caz avem de-a face cu o camă cu galet, dar galetul este fix)
- Pentru trasarea profilului camei avem în vedere legea de mișcare ce trebuie imprimată supapei
- Dacă mecanismul are demultiplicare (când avem culbutori) legea de mișcare stabilită pentru supapă trebuie transpusă pe direcția camei

- Să presupunem că am realizat acest lucru și vrem să trasăm **o camă cu platou**
- Se fixează unghiul de deschidere
- Se duc **perpendiculare pe înălțimea de ridicare** măsurată de la cercul de bază pentru fiecare unghi de rotație al camei
- Aceste perpendiculare nu reprezintă altceva decât **tachetul tangent la profilul camei**
- **Înfășurătoarea** acestor tangente reprezintă profilul camei

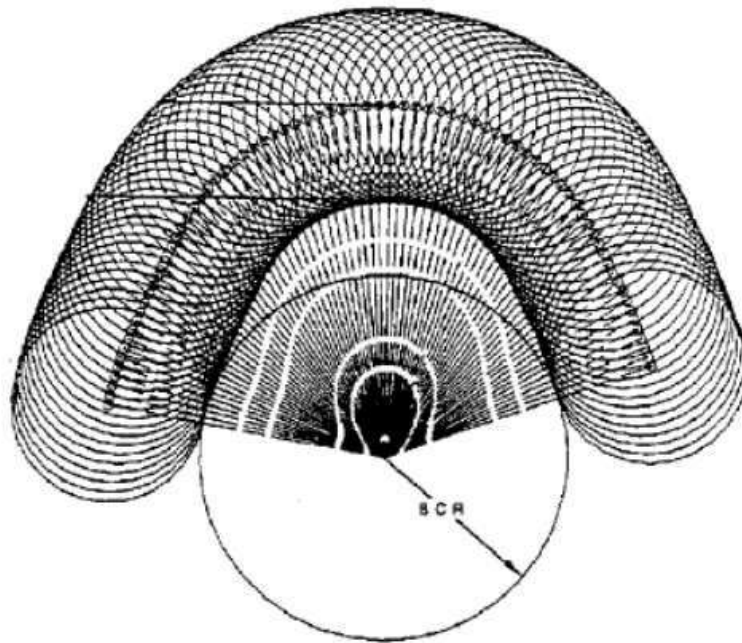
Profil camă
cu tchet
plan

- Dacă vrem să trasăm **o camă cu galet**, se procedează la fel ca în cazul camei cu platou, dar în locul perpendicularelor **se trasează cercuri** cu diametrul egal cu cel al galetului
- **Înfășurătoarea** acestor cercuri reprezintă profilul camei
- În final profilul trebuie aproximat prin arce de cerc și astfel se obține profilul final al camei

Trasare profil camă cu tachet plan

(DG Valvetrain System)

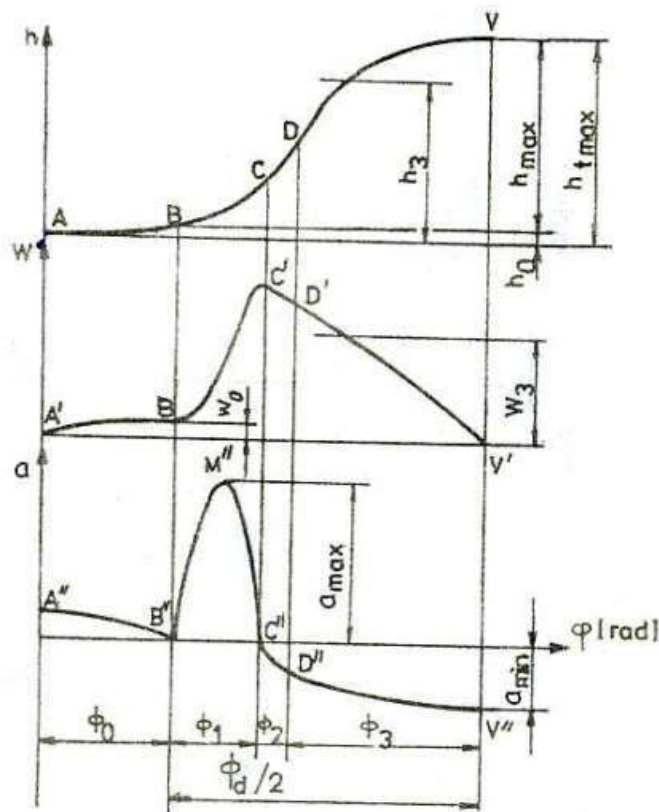
Cama cu profil Kurz

- La motoarele rapide moderne camele asigură o variație continuă a accelerațiilor
- Aceste came "fără șoc" se proiectează impunând legi de deplasare pentru supapă sau tachet
- Lege propusă de KURZ pentru cama cu profil simetric sau asimetric

Cama Kurz cu profil simetric

- Se fac notațiile:
- Φ_i - unghiul la centru al curbei no. i a conturului camei (parcurgerea se face în sens invers sensului de rotație)
- φ_i - unghiul de rotație (se măsoară de la începutul curbei i)
- x_{ij} - coeficienți în expresiile mărimilor cinematice ale curbei
  - deplasare h
  - viteză w
  - accelerație a

- Zona de racordare dintre cercul de bază și flancul de ridicare Φ_0
  - Accelerația tchetului este un sfert de sinusoidă
- Flancul de ridicare se compune din trei curbe:
  - Pe prima curbă Φ_1 accelerația tchetului este o jumătate de sinusoidă și este pozitivă
  - Pe curba a doua Φ_2 accelerația tchetului este un sfert de sinusoidă și este negativă
  - Pe curba a doua Φ_3 accelerația tchetului este un polinom de gradul 4 și este negativă

Racordare de la cercul de bază
la flancul de ridicare
curba **0** - Φ_0
($0 \leq \varphi_0 \leq \Phi_0$)

Ridicarea tachetului **h**

$$h = h_0 \left(1 - \cos \frac{\pi}{2\Phi_0} \varphi_0 \right)$$

Viteza tachetului **w**

$$w = \omega_c \cdot h_0 \cdot \frac{\pi}{2\Phi_0} \cdot \sin \frac{\pi}{2\Phi_0} \varphi_0$$

Accelerația tachetului **a**

$$a = \omega_c^2 \cdot h_0 \cdot \left(\frac{\pi}{2\Phi_0} \right)^2 \cdot \cos \frac{\pi}{2\Phi_0} \varphi_0$$

Flancul de ridicare
curba **1** - Φ_1
($0 \leq \varphi_1 \leq \Phi_1$)

Ridicarea tachelului h_1

$$h_1 = h_0 + x_{11} \cdot \varphi_1 - x_{12} \cdot \sin \frac{\pi}{2\Phi_1} \cdot \varphi_1$$

$$h_C = h_0 + x_{11} \cdot \varphi_1$$

Viteza tachelului w_1

$$w_1 = \omega_c \cdot \left(x_{11} - x_{12} \cdot \frac{\pi}{\Phi_1} \cdot \cos \frac{\pi}{\Phi_1} \varphi_1 \right)$$

Accelerația tachelului a_1

$$a_1 = \omega_c^2 \cdot x_{12} \cdot \left(\frac{\pi}{\Phi_1} \right)^2 \cdot \sin \frac{\pi}{\Phi_1} \varphi_1$$

Flancul de ridicare curba **2** - Φ_2 ($0 \leq \varphi_2 \leq \Phi_2$)

Ridicarea tachelului h_2

$$h_2 = h_C + x_{21} \cdot \varphi_2 + x_{22} \cdot \sin \frac{\pi}{2\Phi_2} \cdot \varphi_2$$

$$h_D = h_C + x_{21} \cdot \Phi_2 + x_{22}$$

Viteza tachelului w_2

$$w_2 = \omega_c \cdot \left(x_{21} + x_{22} \cdot \frac{\pi}{2\Phi_2} \cdot \cos \frac{\pi}{2\Phi_2} \varphi_2 \right)$$

Accelerația tachelului a_2

$$a_2 = -\omega_c^2 \cdot x_{22} \cdot \left(\frac{\pi}{2\Phi_2} \right)^2 \cdot \sin \frac{\pi}{2\Phi_2} \varphi_2$$

Flancul de ridicare curba **3** - Φ_3 ($0 \leq \varphi_3 \leq \Phi_3$)

Ridicarea tachetului **h_3**

$$h_3 = h_D + x_{31} \cdot (\Phi_3 - \varphi_3)^4 - x_{32} \cdot (\Phi_3 - \varphi_3)^2 + x_{33}$$

Viteza tachetului **w_3**

$$w_3 = \omega_c \cdot \left[-4x_{31} \cdot (\Phi_3 - \varphi_3)^3 + 2x_{32} \cdot (\Phi_3 - \varphi_3) \right]$$

Accelerația tachetului **a_3**

$$a_3 = \omega_c^2 \cdot \left[12x_{31}(\Phi_3 - \varphi_3)^2 - 2x_{32} \right]$$

Viteza maximă a tachetului $w_{\max}$

$$w_{\max} = w_{C'} = \omega_c \cdot \left(x_{11} + x_{12} \frac{\pi}{\Phi_1} \right)$$

Accelerația maximă a tachetului $a_{\max}$

$$a_{\max} = a_{M''} = \omega_c^2 \cdot x_{12} \cdot \left(\frac{\pi}{\Phi_1} \right)^2$$

Accelerația minimă a tachetului $a_{\min}$

$$a_{\min} = a_{V''} = -2\omega_c^2 \cdot x_{32}$$

Raza minimă la vârful profilului $\rho_{\min}$
(tachet plan)

$$\rho_{\min} = r_0 + h_{\max} - 2x_{32}$$

Raza minimă la vârful profilului $\rho_{\min}$
(tachet cu rolă)

$$\rho_{\min} = \frac{(r_0 + h_{\max} + r_r)^2}{r_0 + h_{\max} + r_r + 2x_{32}} - r_r$$

r_r - raza rolei

Raza maximă a profilului la unghiul $\Phi_1/2$
 $\rho_{\max}$ (tachet plan)

$$\rho_{\max} = r_0 + h_{\max} + x_{11} \frac{\Phi_1}{2} + \left[\left(\frac{\pi}{\Phi_1} \right)^2 - 1 \right]$$

Raza maximă a profilului la unghiul $\Phi_1/2$
 $\rho_{\max}$ (tachet cu rolă)

$$\rho_{\max} = \frac{\sqrt[3]{(H^2 + x_{11}^2)^2}}{H^2 + 2x_{11}^2 - H \cdot x_{12} \left(\frac{\pi}{\Phi_1} \right)^2} - r_r$$

$$H = r_0 + h_0 + x_{11} \frac{\Phi_1}{2} - x_{12} + r_r$$

Determinarea coeficienților x_{ij}

- Se folosesc condițiile de egalitate în punctele de trecere de la o curbă la alta (ex. în punctul D: $h_{2D} = h_{3D}$)
- Se stabilesc **6 ecuații** în punctele D, E, B', C', D' și D''
- Sunt **7 coeficienți**
- Se impune un raport al accelerațiilor la capetele ultimei curbe $z = a_{D''}/a_{V''} = 0,625$

Coeficienții x_{ij} pentru $z = \frac{a_{D''}}{a_{V''}} = 0,625$

$$x_{11} = \frac{b \cdot \bar{w}_0 + c \cdot h_{\max}}{2b + c \cdot \Phi_1}$$

$$x_{12} = (x_{11} - \bar{w}_0) \frac{\Phi_1}{\pi}$$

$$x_{21} = x_{32} \cdot e_3$$

$$x_{22} = x_{32} \cdot e_1$$

$$x_{31} = 0,0625 \frac{x_{32}}{\Phi_3^2}$$

$$x_{32} = \frac{2x_{11} - \bar{w}_0}{c}$$

$$x_{33} = x_{32} \cdot e_2$$

Constante auxiliare

$$e_1 = 0,5066\Phi_2^2$$

$$e_2 = 0,9375\Phi_3^2$$

$$e_3 = 1,75\Phi_3$$

$$b = e_1 + e_2 + e_3 \cdot \Phi_2$$

$$c = e_3 + 0,7958\Phi_2$$

Viteza tchetului la începutul ridicării
supapei

$$\bar{w}_0 = \frac{w_0}{\omega_c} = h_0 \frac{\pi}{2\Phi_0} \quad [\text{mm/rad}]$$

- Mărimi impuse la proiectarea camei:
- Cursa tchetului $h_{max} = i \cdot h_s$
- $i = \ell_r / \ell_s = 0,50 \dots 0,96$
- Unghiul total de deplasare Φ_d
- (la motoarele cu $n < 5000$ rpm se folosește cama simetrică în care pe fiecare flanc unghiul de deplasare este $\Phi_d/2$)
- h_0 este jocul termic
  - 0,25...0,35 mm la supapa de admisie
  - 0,35...0,50 mm la supapa de evacuare
- Pentru evitarea șocurilor și zgomotelor severe se limitează viteza w_0 din momentul când începe ridicarea supapei. Se recomandă
  - $\bar{w}_0 = 1 \dots 1,5$ mm/rad ($\bar{w}_{0,max} = 0,025$ mm/grad)
- Unghiul Φ_0 al zonei de racordare se deduce din relația vitezei tchetului la începutul ridicării supapei, în care se impun $\bar{w}_0$ și h_0

$$\bar{w}_0 = \frac{w_0}{\omega_c} = h_0 \frac{\pi}{2\Phi_0} \quad [\text{mm/rad}]$$
- Există și recomandarea $\Phi_0 = 15 \dots 45^\circ$ (când tchetul este hidraulic Φ_0 se reduce la jumătate $\Phi_0/2$)

- Se stabilesc unghiurile pentru flancul de ridicare Φ_1, Φ_2, Φ_3
- O condiție există deja:

$$\Phi_1 + \Phi_2 + \Phi_3 = \Phi_d / 2$$
- Mai sunt și recomandările:

$$\Phi_2 = (0, 1 \dots 0, 2) \Phi_3$$

$$\Phi_2 + \Phi_3 = (1, 5 \dots 3, 0) \Phi_1$$
- Cele mai mari valori ale accelerației apar pe porțiunea $\Phi_1 \Rightarrow$ se limitează Φ_1
- $\Phi_1 = 20 \dots 30^\circ$ fiind indicată și satisfacerea relației

$$\frac{\Phi_1 + \Phi_1}{c \cdot \Phi_1} = \left| \frac{\bar{a}_{\max}}{\bar{a}_{\min}} \right|$$

- în care $c = 1, 0 \dots 1, 2$

Profilul de camă polidin

Profilul de camă polidin este reprezentat de o funcție polinomială și satisface mai multe cerințe dinamice privind accelerațiile și vibrația.

Cinematica profilului **POLIDIN** de ridicare a supapei

$$h_s = h_{s,\max} \left[1 + C_2 \left(\frac{\varphi}{\varphi_d} \right)^2 + C_p \left(\frac{\varphi}{\varphi_d} \right)^p + C_q \left(\frac{\varphi}{\varphi_d} \right)^q + C_r \left(\frac{\varphi}{\varphi_d} \right)^r + C_s \left(\frac{\varphi}{\varphi_d} \right)^s \right]$$

$$w_s = h_{s,\max} \frac{\omega_d}{\varphi_d} \left[2C_2 \frac{\varphi}{\varphi_d} + pC_p \left(\frac{\varphi}{\varphi_d} \right)^{p-1} + qC_q \left(\frac{\varphi}{\varphi_d} \right)^{q-1} + rC_r \left(\frac{\varphi}{\varphi_d} \right)^{r-1} + sC_s \left(\frac{\varphi}{\varphi_d} \right)^{s-1} \right]$$

$$a_s = h_{s,\max} \left(\frac{\omega_d}{\varphi_d} \right)^2 \left[2C_2 + p(p-1)C_p \left(\frac{\varphi}{\varphi_d} \right)^{p-2} + q(q-1)C_q \left(\frac{\varphi}{\varphi_d} \right)^{q-2} + r(r-1)C_r \left(\frac{\varphi}{\varphi_d} \right)^{r-2} + s(s-1)C_s \left(\frac{\varphi}{\varphi_d} \right)^{s-2} \right]$$

Cinematica profilului **POLIDIN** de ridicare a supapei

$$C_2 = \frac{-pqrs}{(p-2)(q-2)(r-2)(s-2)}$$

$$C_p = \frac{2qrs}{(p-2)(q-p)(r-p)(s-p)}$$

$$C_q = \frac{-2prs}{(q-2)(q-p)(r-q)(s-q)}$$